

Dine penge spærres inde ved dødsfald

■ Trods protester fra Ældre Sagen spærres bankerne alle den døde konti – også fælleskonti. Dermed risikerer efterladte at stå uden midler i månedsvis.

LENE ANDERSEN

lene.andersen@finans.dk

Op mod 40 pct. af danskerne risikerer at havne i økonomisk limbo, hvis ægtefællen dør. De har kun en fælles konto i banken. Og den bliver spærret straks efter et dødsfald.

Men langt flere kan få problemer, viser en undersøgelse, som Synovate foretog for Nordea i 2010. 8 ud af 10 par har fælles budget- eller opsparingskonto. Og den efterladte har ikke adgang til egne penge på fælleskonti.

»Spærringen kan være et stort problem, fordi den efterladte ikke kan hæve penge til daglige fornødenheder. Man bør have hver sin konto og egen netbankaftale,« siger forbrugerøkonom Ann Lehmann Erichsen, Nordea.

Ældre Sagen har flere gange protesteret over, at efterladte risikerer at skulle låne penge for at klare sig til skifterettens frigørelse af boets midler, da det typisk tager et par måneder.

»Vi er fortsat af den opfattelse, at bankerne ikke er berettigede til at spærre fælleskonti, når en af kontohav-

erne dør. Banken kan således ikke anvende skiftereglerne for dødsboer på længstlevendes del af kontoen,« siger juridisk rådgiver Poul Wahl Christensen fra Ældre Sagens rådgivningscenter.

Hver sin konto

For at imødegå problemerne ved bankernes praksis med at spærre fælleskonti anbefaler Ældre Sagen en konto i hver ægtefælles navn med et indestående på ca. to måneders faste udgifter.

Nogle banker fastholder spærringen, til skifteretten har talt. Andre frigiver fælleskonti eller nogle af pengene, hvis der ikke er udsigt til et bøvlet bo, hvor andre kan have krav på pengene.

»Hvis der er tale om kunder med orden i økonomien og et langt kundeforhold, vil vi ret hurtigt tage ansvaret for eventuelle krav fra boet og åbne kontoen for den efterladte. Men er der høj gæld, kan det være mere vanskeligt at trække penge ud,« fortæller chefjurist Karin Duerlund, Spar Nord Bank.

Danske Bank kontakter den efterladte med tilbud om rådgivning og eventuelt en kassekredit.

»Vi opfordrer til, at alle har deres egen konto med nogle penge på. For ægtefælless konto og fælleskonti kan hurtigt være spærret i en til to måneder,« siger afdelingsdirektør Mark Nahmens, Danske Bank.

EKSPERTERNES RÅD

Hvis man ved, der er kort tid igen:

- Sørg for, at der er penge på kontoen til to måneders faste udgifter hos den efterladte.
- Flyt evt. betalingsservice over på den længstlevendes konto.
- Print oversigt over kendte betalinger.
- Print oversigt over opsparing, pension, livsforsikringer etc.
- Lav oversigt over diverse kodeord til websteder, fælles betalingskort etc.
- Tag ansvar for at kende fællesøkonomien.

DET SKER DER

Efter dødsfald

- Lægen, der underskriver dødsattesten, underretter præst og/eller folkekirke.
- Herfra går der besked til skifteret, skat, pengeinstitut, forsikringselskab, motor- og tinglysningskontor.
- Banken spærres straks alle afdødes egne og fælles konti, til boet er opgjort.
- Der er ikke adgang til afdødes egen netbank eller e-boks.

Dødsfald kan udløse det rene

ARVEREGLER: Danskerne læner sig op ad myter, når det gælder økonomien efter en partners død. Her er nogle af faldgruberne.

LENE ANDERSEN

lene.andersen@finans.dk

Selvfolgelig skulle enken sidde i uskiftet bo, så hendes hverdag blev mindst muligt påvirket efter mandens død. Men den beslutning kostede dyrt. Enken fik et stort skattesmæk på grund af familiens fritidshus med den 4.000 kvm store grund.

»Arvereglerne er umulige at forstå og gennemskue, når man kun skal forholde sig til dem en eller to gange i livet. Og på nogle områder er de nærmest uforståelige. Man kan hurtigt gøre det aller-

most forkerte, mens man forsøger at handle klogt. Dødsfald kan udløse det rene gedemarked, og alt for meget beror på myter,« siger advokat Ellen Marie Sørensen, Telus Advokater.

Hun har som praktiserende advokat i Billund og Esbjerg med mange timer på landevejen gennem mere end 30 år gravet sig ned i arverettens regler og vildveje via praktisk erfaring og stort engagement.

"Håndbog for enker"

Så stort, at hun for et par år siden via en ejendomsmægler foreslog en for hende

ukendt familie, at de måske burde overveje at komme en tur forbi et advokatkontor, før de gennemførte salget af deres afdøde ægtemands og fars landsbrugsejendom.

Erfaringerne har hun nu samlet i bogen "Håndbog for enker", der netop er udkommet, og som deles gratis ud.

Bogen henvender sig til familier, der står midt i kaos efter et dødsfald og gennemgår veje og vildveje.

»Jeg håber, at nogen kan bruge bogen til at se, at de er ved at træffe den forkerte beslutning. Og skønt den jo henvender sig til enker og enkemænd, bør man nok læse

den, før den er aktuel,« pointerer hun.

De største fejlmyster

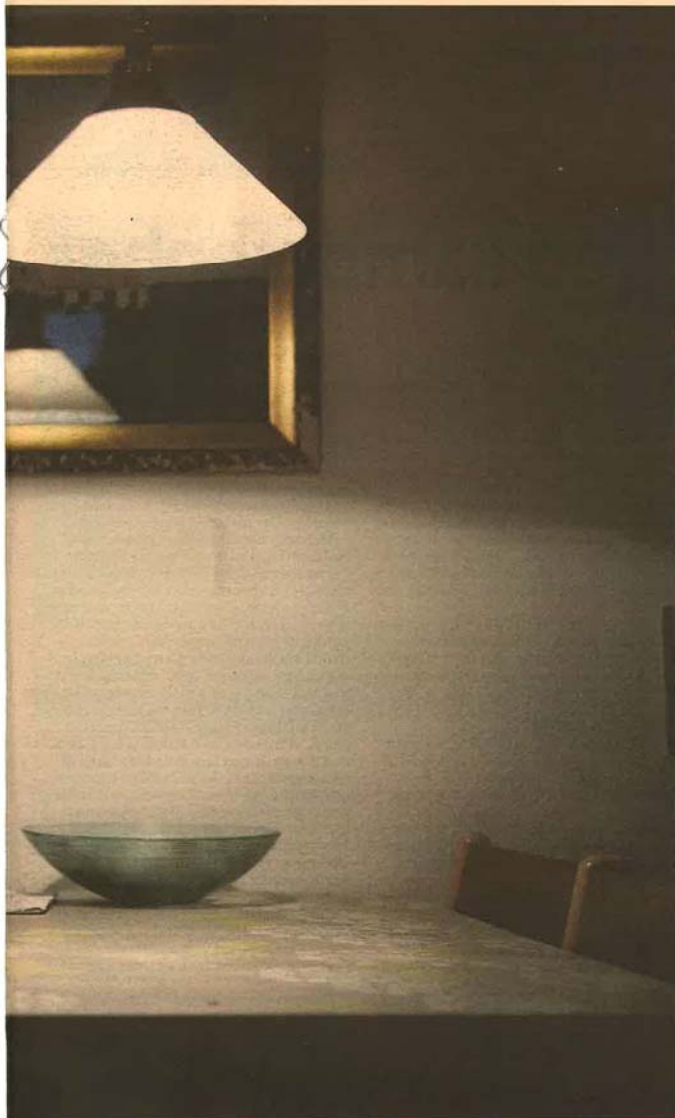
De allerstørste fejlmyster knytter sig til de ugifte par.

Da arveloven blev revideret i 2008, gjorde politikerne meget ud af, at nu kunne ugifte par sidestilles med gifte. Det blev de også i pensionselskaberne på visse betingelser.

Men i arvereglerne blev ligningen i sidste øjeblik pillet ud, hvilket blev kritiseret kraftigt fra arveretsforskerne.

For jovist kan man lave et udvidet samlevestestamente, hvor ugifte partnere forsøger at sikre hinanden.

Men hvor ægtefællen fra dag 1 kan skifte afgiftsfrit, skal den ugifte partner selv efter 1½ års samliv af med 36,25 pct. i arveafgift til sta-

Tora Pedersen sad i uskiftet bo, da slægtsgården skulle sælges. Efter et godt råd skiftede hun med sine børn og sparede en halv million. Foto: Anders Brohus

Tora tjente en halv million på at skifte mening

■ Kort før huset var solgt, blev familien Pedersen af den mulige køber opfordret til at opsege en advokat.

LENE ANDERSEN

lene.andersen@finans.dk

Det havde været op ad bakke at gøre den gamle slægtsgård klar til salg.

Så døtrene drog et dybt suk, da købers ejendoms-mægler foreslog dem at kontakte en advokat. Mødet med advokaten gav familien en gevinst på godt en halv million kroner.

»Jeg synes jo egentlig, at forslaget var lidt underligt. Man tror jo altid, at det smarteste må være at sidde i uskiftet bo. Men jeg valgte at stole på, at de vidste, hvad de gjorde. Og det var jo heldigt

nok,« smiler Tora Pedersen fra sin moderne lejlighed i Nørup tæt ved det aktivitetscenter, hvor hun snart skal spille banko.

De to døtre på Sjælland havde stået for det meste af arbejdet med at gøre den store, upraktiske slægtsgård salgsklar. Og datteren Lis Pedersen frygtede, at køber var ved at trække sig.

»Vi havde brugt meget tid på at spore servitutter til salgsmaterialet, og jeg orkede ikke mere. Jeg kontaktede straks mine forældres revisor, men hverken han eller jeg blev vist meget klogere af den samtale,« siger Lis Pedersen.

Uskiftet bo

Pointen var, at Tora sad i uskiftet bo til en værdi af under 5,2 mio. kr. Salget af gården ville derfor have udløst en skat på ca. en halv mio. kr.

Men ved at Tora skiftede med børnene og overdrog ejendommen til datteren Lis, som solgte den videre for det aftalte beløb, blev skatten reduceret til nogle få tusinde kr.

»Vi går ikke normalt og blander os i, hvad ikkeklienter laver. Men købers advokat bor i samme hus som os hos Jysk Landbrugsrådgivning, og han spurgte, om sælgerne ikke var i gang med at snyde sig selv. Og det var de,« siger advokat Ellen Marie Sørensen.

Ifølge hende er der mange af den type sager i landting til en værdi mellem 2,4 og 5,2 mio. kr., hvor arvingerne ender med at få reduceret deres arv med en betydelig skat, simpelthen fordi de ikke tænker på, at der kan være en anden løsning.

gedemarked

ten. Og arveafgiften kommer aldrig under 15 pct. for den ugifte partner.

»Det er der virkelig mange, der ikke ved. Det er også helt absurd, at man laver forskellige regler inden for samme område. Ikke underligt, at folk bliver forvirrede. Mange af dem, der kommer for at lave testamente, vælger da også lige at smutte en tur forbi rådhuset, før vi fortsætter,« siger Ellen Marie Sørensen.

Hvis et ugift par sikrer hinanden, og pengene skal gå videre til den enes børn, efter at den længstlevende er død, kan det blive rigtig dyrt.

Hvis børnenes far dør først, og kæresten arver ham, koster det mindst 15 pct. i arveafgift. Men når arven efter hendes død skal gå videre til hans børn, skal de betale 36,25 pct. i boafgift, fordi hun ikke er i familie med

dem og kun kan regnes for plejemor, hvis de har boet sammen med hende i mindst fem år.

»Der ryger altså godt halvdelen af arven til staten. Arvereglerne tager på ingen måde hensyn til de nuværende familiemønstre med dine, mine og vores børn. Hvis sådan en samlet børneflokk skal stilles ens efter boafgift, vil de i virkeligheden skulle have testamenteret forskellige sager,« konstaterer Ellen Marie Sørensen.

Det med de moderne familier kender hun selv til med to helsøskende, 1 halv søskende og 14 papsøskende fra sine fraskilte forældres senere ægteskaber.

Giftigt for ikkegifte

Rigtigt giftige er reglerne især for ikkegifte par uden testamente.

Uanset hvor længe parret har været sammen, arver den efterladte ingenting.

20 år sammen og en fælles økonomi vævet ind i hinanden betyder intet. Står bilen i hans navn, arver hans forældre den eller måske en fjern fætter.

»Vi ser jævnligt forfærdelige sager, især når helt unge forsørgere dør. Og selv om vi altid tror, at vi lever evigt, så kan vi jo hver dag læse i avisen om folk, der dør ved ulykker og af sygdom,« siger Ellen Marie Sørensen.

Men også helt almindelige parcelhuspar med to fællesbørn, plankeværk og lav gæld kan blive ramt af kombinationen af arve- og afgiftsregler.

»Langt de fleste efterladte havner i uskiftet bo. Hvis de skifter med deres børn, har de ikke råd til at blive siddende i

BLÅ BOG

Ellen Marie Sørensen

■ Født i 1956 og færdiguddannet i 1982.

■ Herefter arbejdede hun ved domstolene, mest i skifteretten, men også med almindelige retssager.

■ 2004 hoppede hun over på den anden side af vidneskranken som advokat.

■ Privat er hun lige så god med hammer, skruetrækker og malerpensel som med en strikpinde. Og så slægtsforsker hun.

■ Ellen Marie Sørensen er gift. Hun og hendes mand har tilsammen fire voksne børn.

huset. Så alle er enige om, at det er den bedste løsning. Men boafgiften kan gøre det til en helt anden historie, hvis huset eller sommerhuset ligger på en stor grund,« fortæller Ellen Marie Sørensen.

Er grunden over 1.400 kvm, kan der nemlig i teorien udstykkes. Og er det tilfældet, bliver provenuet skattepligtigt ved et salg. Provenuet beregnes ud fra forskellen mellem anskaffelsesprisen og salgsprisen.

»Har man en stor grund, er det en god idé at undersøge, om den kan udstykkes. Kan den ikke, er der ingen problemer, men kan den, er det en god idé at udstykke. For så er det kun den udstykkede byggegrund, der skal betales skat af, og ikke grunden med hus,« påpeger Ellen Marie Sørensen.

En billigere løsning er at skifte med børnene eller et af børnene straks. De vil nemlig kunne både overtage og sælge ejendommen stort set skattefrit.

»Den slags har man jo ikke nogen som helst chance for

at vide som almindelig dansker, medmindre man studerer arveret i sin fritid. Og det er nok de færreste, der synes, at den slags er god underholdning,« siger hun tør.

Tag en snak om det

Eksperter har vurderet, at mere end en halv mio. danskere bør lave testamente, mens godt 200.000 af de i alt godt 400.000 nugældende testamenter bør skrives om.

De nyeste tal fra Centrafregistret for Testamenter viser dog, at antallet af nye testamenter falder støt.

»Jeg har da heldigvis stadig flere testamenter end dødsboer, men der er ingen tvivl om, at flere familier burde tage en snak om, hvad der skal ske med deres penge, efter at de er døde,« siger Ellen Marie Sørensen.